

נקודה למחשבה

מחשבה אקטואלית
מפרשת השבוע

פרשת בלק

הוא מברך:
מי יתן ואכן הכוח
הטמון יפרח יגדל
ויעלה.

הקללה, לעומתה, מגיעה
מההפך הגמור. התמקדות ברע
ובשלילי. אדם שמקלל מחפש את נקודות

התורפה, את
החלקים
האפורים, אלו
שמהווים

פוטנציאל סמוי לנזק.
ובהם הוא מתמקד. המקלל
מפנה את אור הפרוזיקטור

לחלקים הבעייתיים ומייחל: מי יתן ודווקא מוקדי הכישלון
ישלטו ויתנו את הטון מכאן ואילך.

בברכתו של בלעם ניתן לראות כיצד הוא חיפש את
נקודות התורפה. הוא חיפש 'להתלבש' דווקא על הדברים
שבעיניו מסמלים את הבעייתיות של עם ישראל. אבל תוך
כדי הדברים הוא גילה איך דווקא הדברים הללו מהווים
מכפיל כוח. מוקדי עוצמה ושורשי הצלחה.

את קווי היסוד להתבוננות הזו קיבלתי ממו"ר הגאון
רבי לייב מיינצברג זצ"ל.

ברכתו הראשונה של בלעם פותחת במילים: **הן עם
לכרד ישפן וכגוים לא יתחשב (במדבר, כג, ט).**

עם לבדד ישכון. על פניו, בהתבוננות ראשונית, זה
נשמע כמו משהו לא נעים בכלל. עם בודד, לא תמיכה
בינלאומית, ללא יכולת להשתלב במשפחת העמים. כמה
גרוע. כמה עצוב. כמה פוטנציאל הרסני יש בעם שלעולם
לא יוכל להיות 'אחד מהחבריה'...

קללה או ברכה?

בפרשת השבוע אנו מתוודעים לבלק בן ציפור מלך
מואב המבקש לכלות את עם ישראל באמצעי מלחמה
רוחניים.

הוא שוכר את בלעם בן בעור, הנביא והמכשף
המפורסם, על מנת שיבוא ויקלל את שנואי-נפשו, בני
ישראל.

בסופו של יום, זה לא
יוצא לפועל. בלעם שמנסה
לקלל מוצא את עצמו מברך,
מתוך פיו נפלטות להן ברכות
ושבחים לבני ישראל, ברכות
שכמובן מכעיסות את בלק
שרואה איך כל מאמציו עולים
בתוהו.

למרות העובדה שמחשבותיו הרעות של בלעם לא
באו לידי ביצוע, חכמינו זכרונם לברכה מלמדים אותנו כי
מתוך עיון בברכותיו של בלעם ניתן להבין מה הוא התכוון
לקלל ולגדף:

**"אמר רבי יוחנן, מברכתו של אותו רשע אתה למד
מה היה בליבו" (סנהדרין קה, ב).**

חכמים ממשיכים ומפרטים כיצד כל ברכה מעידה
על הקללה שהייתה מוכנה בליבו. במאמרנו השבוע
נתבונן מעט בברכות השונות וננסה להבין את מקורן
ושורשן.

'ברכה' מטבעה היא התמקדות בטוב. לא אחת
מצינו שבשביל שברכה תתקיים צריך שיהיה לה 'על מה
לחול'. צריך שיהיה כלי מוכן בשביל שהברכה תוכל
להתממש. כאשר אדם מתבונן במשהו, אדם או חפץ,
ומתמקד בטוב הקיים הוא בעצם רואה את הפוטנציאל
הגלום בדבר אותו הוא חפץ לברך. הוא יודע
שהפוטנציאל יכול להתפתח עוד ועוד ומעמקי ליבו

ה' אלהיו עמו, אפילו מכעיסין
וממרים לפניו אינו זז מתוכן" (רש"י בשם
המדרש).

דווקא הנתון שנראה היה כנקודת התורפה
המרכזית של העם, מתבררת לה כנקודת חוזק. עדות
לקשר האיתן הקיים בין האלוקים לבני-אהוביו.

בפעם השלישית בלעם כבר מתיימש מלמצוא
נקודת תורפה. לכן הוא מנסה דרך חדשה, להבליט את
העובדה שעם ישראל, בסופו של יום, הוא עם ככל העמים.
גם בני ישראל הם בני אדם, אנשים רגילים כמו כל אנשי
העולם. כולם חולים באותן המחלות, חושקים באותם
החשקים ומנהלים חיים הסובבים סביב הגשמיות הרגילה.
אין סיבה, אומר בלעם, שהם יקבלו משהו מיוחד, אחר
משאר דרי העולם. הם כמו כולם.

על מנת להוכיח זאת הוא פונה להתבונן בחיי
היומיום. במגורי הבתים. ברחוב אנשים אולי נראים אחרת,
אבל בבית, עם המשפחה, כולם בעצם אותו הדבר.
ההתנהלות בתוך הבית פנימה אינה משתנה בין אומה
לאומה.

האומנם?

מה טבו אהליך יעקב משפנתיד ישראל. (כה,
ה) 'על שראה פתחיהם שאינן מכוונות זה מול זה' (רש"י).
גם בבתי העם שומר על ייחודיותו. גם בתוך הבית פנימה
העם היהודי חי אחרת. בצורה מרוממת יותר, שונה
ואיכותית.

•

מלבד המסרים האמורים עלינו ללמוד מכאן דבר
נוסף, נפלא ומיוחד.

במהלך החיים אנו פוגשים בנתונים שנראים לנו
כמוקשים ונקודות מכשול. נדמה לנו כי זה מה שייגמור
עלינו. אבל במחשבה שניה נוכל לראות ולדעת כיצד

אך לפתע, כאשר בלעם ממשיך ומתמקד בפרט
הבעייתי הזה, הוא מגלה שזה בעצם סוד כוחו של העם
היהודי. היכולת ללכת נגד הזרם, לשמור כל העת על
הקשר הרצוף עם בורא העולם, היא בעצם הערובה
לקיומו של העם לאורך הדורות כולם.

ה'באג' המובנה הזה, זה שאינו מאפשר ליהודים
להתערב באף אומה אחרת, זה שלא נתן לאף המרת דת,
התבוללות או אורח חיים להיות פיתרון להשתלבות, הוא
זה שבעצם החזיק את העם לאורך הדורות. או בלשונו של
בלעם: **מִי מָנָה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמִסְפֵּר אֶת רַבְעֵי יִשְׂרָאֵל (שם, י).**

השלב הבא בברכותיו של בלעם מתייחס
למחוייבות של העם לברית עם הא-ל.

כיוון שהבורא כרת עם בניו ברית, ברית המחייבת
את בני ישראל ללכת בדרכי ה' ולקיים את מצוותיו, בוחר
בלעם לחפש את הסדקים דווקא שם. הלא, לא כולם
מקיימים את כל המצוות בכל מצב. אולי אם נאיר דווקא
את הפינה החשוכה הזו, נתמקד ביהודים שאינם מקיימים
את המצוות, נוכל לפתח מוקד כישלון חדש. אם נתמקד
דווקא בכישלונות של העם, תוכל הקללה להמשיך ולרדוף
אותם עוד ועוד.

אבל דווקא מתוך ההתבוננות בכשלונותיהם של
העם היהודי, בלעם מוצא את עצמו אומר דברים אחרים
לגמרי:

**לֹא הֵבִיט אֵוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל הִ'
אֱלֹהֵיו עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מְלָךְ בּוֹ (שם, כא).**

נכון, העם אינו מושלם. יש עוונות ועבירות
וכשלונות אבל הברית אינה תלויה בזה. ה' אלוקיו עמו
למרות הכל. למרות החטאים, למרות שעוברים על רצונו
לפעמים, הקשר עם אלוקים חזק מהכל.

"לא הביט און ביעקב שכשהן עוברים על
דבריו אינו מדרקק אחריהם להתבונן כאוניות שלהם
ובעמלן שהם עוברים על דתו.

אתר 'נקודה למחשבה • הגות ומחשבה יהודית' | רוצים להעיר? להאיר?
מוזמנים לפנות בטלפון: 054-849-6992 | nekudalemachshava.co.il

אנחנו צריכים רק ללמוד לראות
ולהתבונן בצורה נכונה וטובה.

דווקא המוקשים הללו מסוגלים לשמש עבורנו מדרגה
ומקפצה.

בהצלחה!

התבוננות נכונה ופוזיטיבית תלמד אותנו איך מה
שנראה כקושי הוא בכלל אתגר. מה שנראה כדלת נעולה
הוא בכלל חלון להזדמנות חדשה ומיוחדת.

שאלות למחשבה:

איזה אתגר בחיינו יכול להפוך
להזדמנות להצלחה?

מה יגרום לנו לראות קושי בצורה
חיובית?